بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުން ފޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2023/HC-B12/53
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:** އަހްމަދު އަމްނު / ނާސިރަހްދޫގެ، ސ.ހިތަދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުމަށް)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަހްރީޒާ
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ

ނިންމުން ތާރީޚު: 15 ޞަފަރު 1445
31 އޮގަސްޓް 2023

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

26 މުޙައްރަމް 1445

13 އޮގަސްޓު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމް:

- **ނަންބަރު:** 145-B4/(88,89-2023)/2023/09
- **ނިންމި ތަން:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުމަށް)
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** -
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 24 ޖުލައި 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޙާޟިރު ވަކީލުން:

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ނަރުޝާދު

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ފާޟިލް

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ސަފާ އިބްރާހީމް

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް

އަޙްމަދު ޢަލީ / ނޫރާނީއާގެ، ސ.ހިތަދޫ

ޙާޟިރު ވަކީލުން:

ޢާއިޝަތު ސިމާ މުޙައްމަދު / [illegible]، މާލެ

އިބްރާހީމް ސިޔާމް / ގ.ފެހިވިލާ، މާލެ

ކޯޓު އަމުރު – ބަންދުން ދޫކުރުން - [illegible]

[illegible] ފަނޑިޔާރުގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަފާސީލު

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު (24 ޖަނަވަރީ 2023) [illegible] ސަރުކާރު އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށްއެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން (މީގެ ފަހުން "ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް") ހުށަހަޅުއްވުމުން ބެލުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ ސ.ހިތަދޫ / [illegible]، އަޙްމަދު އަމީން[1] (މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "އަޙްމަދު އަމީން")އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާދިޔަގޮތް:

2. 22 ޑިސެމްބަރު 2022 ގެ ރޭގަނޑުގެ [illegible] ނާރކޮޓިކްސް އިންޓެލިޖެންސް އިން [illegible] [illegible] މަޢުލޫމާތުގެ [illegible] 12:45 ހާއިރު ސ.ހިތަދޫ / [illegible] 03 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ ކޮޓަރިއަށް އެޕާޓްމަންޓިން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން [illegible] ސ.ހިތަދޫ، [illegible] / އަޙްމަދު އަމީން [illegible] ބައިވެރިވެގެން ދިވެހިރާއްޖެ އަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކޮށް މަސްތުވާތަކެތި [illegible] ގެންގުޅުން އެތެރެކުރުމުގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible]،[2] 22 ޑިސެމްބަރު 2022 ގައި [illegible] ކޯޓު [illegible][3] ދަށުން

---

[1] [illegible] ނަންބަރު A399271

[2] ދިވެހި ފުލުހުންގެ [illegible] ނަންބަރު MF/196868 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (23 ޑިސެމްބަރު 2022) ގައި [illegible] މައްސަލައަކާ [illegible]

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2022/617 ކޯޓު އަމުރު (21 ޑިސެމްބަރު 2022)

ހައްޔަރުކޮށްފައިވެއެވެ. އެއަށްފަހު އެދިވަރަހު މަތިން އަޙްމަދު އަމްނުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[4] އެއަށްފަހު، 06 ފެބްރުއަރީ 2023 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަޙްމަދު އަމްނުގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/205 ކޯޓު އަމުރުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. އެ އަމުރުގައި ބަންދުކުރި ސަބަބު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "ކުށުގެ ނިސްބަތް: ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިންސީ އަނިޔާގެ ކުށް ހަރަކާތްތަކެވެ.
>
> ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބު: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ)ގެ ދަށުން، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި،
>
> ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބު އަސާސްތަކާ ދީފައިވާ ސަބަބު: ޝަރީޢަތުގެ މަސައްކަތަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާކަން ދެކޭތީއެވެ."

3. އެއަށްފަހު، ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެދި އަޙްމަދު އަމްނުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 (24 ޖުލައި 2023) ކޯޓު އަމުރުން އަޙްމަދު އަމްނު ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މި ނިންމުމާމެދު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މި ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވައިފައެވެ. މިއީ އެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރުމަށް އެދި ކުރި އިސްތިއުނާފެކެވެ.

---

[4] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/2336 ކޯޓު އަމުރުން 23 ޑިސެމްބަރު 2022 އިން 22 ޖަނަވަރީ 2023 އަށް 30 (ތިރީސް) ދުވަސް، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/121 އަމުރުން 22 ޖަނަވަރީ 2023 އިން 06 ފެބްރުއަރީ 2023 އަށް 15 (ފަނަރަ) ދުވަސް.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު

.5 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު (24 ޖުލައި 2023) އިން [illegible] [illegible] ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންކަން އެ އަމުރުން އެނގެންއޮތެވެ.

.5.1 މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ ހެކިންގެ އަދަދަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އަދި ކޯޓުގެ [illegible] ދަތިކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މައްސަލައިގެ ހުކުމާ ހަމައަށް ވާސިލުވުމަށް ގިނަދުވަސްތަކެއް ނަގާނެކަމަށް ބެލެވޭތީ؛

.5.2 ބަންދު [illegible] ދިފާޢުގެ ހުށަހެޅުންތަކުގައި މީނާގެ އަތުން ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސްތުވާތަކެތި މީނާގެ އަތުގައި ހުރިކަން އެނގޭކަން (knowledge) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވޭތީ؛

.5.3 [illegible] [illegible] ދޫކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

.5.4 މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ [illegible]؛

.5.5 މައްސަލަ ބެލި [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުން ދޫކުރެވިފައިވާކަން؛

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު (24 ޖުލައި 2023) ނެރެފައިވަނީ [illegible] އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް 01 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެނުކުތާއާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވައިފައެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއަކީ؛

6.1. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "މަތީ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންޖެހޭނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު (24 ޖުލައި 2023) އިން [illegible] ކަނޑައަޅައި، [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/205 (06 ފެބްރުއަރީ 2023) ކޯޓު އަމުރުން ނިންމި ނިންމުން [illegible] އެދިފައެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކައިގެ ޚުލާޞާ

8. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ، [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރާއި (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/033[5] [illegible] ކަމަށާއި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/94 ޤަޟިއްޔާގެ[6] 44 އާއި 45 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/5 ޤަޟިއްޔާގައި[7] ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (knowledge) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުންކަމަށެވެ.

---

[5] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible] [illegible]

[6] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible] [illegible]

[7] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible] [illegible]

9. ތަޙްޤީޤުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާފަރާތުން ބުނެފައިވީ، ބަންދުގައި ބެހެއްޓި ޙާލަތު މިމައްސަލައިގައި [illegible] ގޮތް [illegible] ތަފްސީލުކުރުން [illegible] ކަމަށް. އެގޮތުން، މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މަސްތުވާތަކެތި އޭނާގެ އަތުގައި ހުރިކަން އޭނާއަށް އެނގޭކަން (knowledge) އެނގުން ފަދަ [illegible] ޝަރުޠަކަށްވާނެއެވެ. [illegible] [illegible] ކަމާއި، [illegible] ކަމުގައި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/97 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާފަދައިން، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ބޭރު ކުށްތަކުގައި [illegible] ޖިނާއީ ބަންދުން ކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަން **ސަޢީދު އިބްރާހީމް ވ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**[8] ޤަޟިއްޔާއާއި **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ނިޝާދު**[9] ފަދަ ޤަޟިއްޔާތަކުން އެނގުން އޮންނަންކަމަށްވާތީ، މި މައްސަލައިގައި އަދިވެސް [illegible] [illegible] ނިންމި ސަބަބަކީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފަދަ [illegible] ކަންކަން މި މައްސަލައިގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމާމެދު ނިންމުން:

10. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު (24 ޖުލައި 2023) ބާޠިލު ކުރަންޖެހޭ ފަދަ [illegible] ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

---

[8] 2020/SC-A/93

[9] 2020/SC-A/61

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

11. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އަމުރު ޤާނޫނާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ބިނާކުރާ މައިގަނޑު އަސާސަކީ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ޝަރުޠާއި އެކު ބަންދުން ދޫކުރީ ހަރުދަނާ ސަބަބެއް ނެތި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]**[10] ޤަޟިއްޔާގެ 15 ވަނަ ޕެރެގްރާފްގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން [illegible] ނޫން އުސޫލެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކަމަށް ބުނެވެ.

12. މިގޮތުން [illegible] [illegible] ޖިނާއީ [illegible] ކުށެއް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި [illegible] ހުރި މައްސަލަތަކުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] ސަލާމަތަށް [illegible] ކަމަށް ބެލެވޭ ޙިމާޔަތުގައި ޝަރީޢަތް [illegible] ނިމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

13. [illegible] [illegible] މިގޮތުން، ކުށެއް ކުރި ކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[11]

---

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ޤަޟިއްޔާ

[11] މިގޮތުން މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/75 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 21 ވަނަ ނުކުތާ، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/94 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 44 އަދި 45 ވަނަ ނުކުތާ، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/79 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 31 ވަނަ ނުކުތާ، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/98,99 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 19 ވަނަ ނުކުތާ، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/102 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 24 ވަނަ ނުކުތާ، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/5 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 22 އަދި 23 ވަނަ ނުކުތާ، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/30,31 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 21 ވަނަ ނުކުތާ، މި ޤަޟިއްޔާތަކަށް [illegible].

14. ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ ބަންދަށް ހުއްޓެ ދާނަމަ ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ބަންދުގައި ދުށުފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމުގައި އެ މީހާގެ ހިފެހެއްޓުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ކުރިން، އެ މީހަކީ ދެޖެހިވުމުގެ ސަބަބުތައް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ބަންދުކުރުމުގައިވާ މީހެއްގެ، ދެޖެހިވުމަށް ނުރައްކާ އޮތް ކަމަށް ބުނާ ސަބަބު ސާބިތު އެ މީހާގެ ފުރުސަތު ނުލިބޭ ގޮތަށް ބަލައިގަނެވޭނެކަމެވެ.[12] މިފަދައިން ބުނުމުގައި ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހެޅޭ ހެކީގެ ފުރިހަމަ ބައްޓަން ބޮޑު ބަލަމުންދާއިރު ގާނޫނީ ގޮތުން މިންވަރު ހުށަހެޅުމަކީ ފުރިހަމަ ބެލުމެއް ނޫނެކަމަށް ބުނާ ހެކި ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭނީ އެ ޖާގާ ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލް ވ. ހުސައިން އަހުމަދު ނަޝީދު[13] ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.

15. ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ބަންދުގައި ހުރި މީހަކު، ބަންދުކުރަމުން ދާއިރު ސަބަބުތައް އެކުލެވޭ ޙަރަކާތް ހިންގިކަން، އެހެނީ ބަދަލުވެވޭނެ ސަބަބު ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޙާލަތްތަކާއި ގުޅުން ހުރި ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ބަލަމުންދާ ޙާލަތްތަކަށް ބެލުމަށް ބަލައިގަތުމަށް ބެލުމާއި ޙާލަތްތަކުގައި ބަލައިގަނެވޭ ޙަޤީޤަތަށް ބަލަން ޖެހެއެވެ.

16. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި ޤަޟިއްޔާ ހިންގުމަށް ގެނެސް ދުވަހަކާ އެކަމަށް ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ފުރުޞަތު ގެއްލިދާނެ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ބަންދުގައި ހުރުމުގެ ފުރުޞަތުގައި ޝަރީޢަތަށް ޙާޟިރުވުމަށް ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމްތަކުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ކުރެވޭނެކަމެއް ކަމަށްވާތީ، މިއީ ލޯބި ކަމާއި އަދާވާ ކަމެއް ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތް ނޫން ބަންދު ޙާލަތުގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެކެވެ.

17. އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ބަޔާން ފަރާތުން ދެވުނު ބަޔާން ގަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރުގެ ޤަޟިއްޔާ ކަމަކަށް ނުބެލޭ ގޮތަށް އެކަމަށް ބަލައިގަނެވެއެވެ. ސަބަބަކީ އެހެންނަމަވެސް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވޭ

---

[12] ހައިކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން ޖެނެރަލް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ވ. އަޙްމަދު ނަޝީދު (ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2023/HC-B12/52)ގެ 18 ވަނަ ޕެރެގްރާފް

[13] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2022/HC-B12/75

ޑުރަގްސް ދިޔުމުން ހަރަކާތް ކަނޑައެޅިކަމަށް ފަނޑިޔާރު ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެގޮތުން ޖިނާއީ އަމުރު މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކުމާއި، ޓްރާންސްޕޯޓް ކުރި ހަރަކާތްތެރިވުމާއި، މަސްތުވާތަކެތި ހުރިކަމުގެ ނަތީޖާ ނުހަމަކަމާއި ގުޅުން އޮތް ކަސްޓަޑީގައި އުޅުނުކަމުގެ ހުރި ކަމަށް ކޯޓުގައިވެސް ވަރުގެ ބުރަދަނެއް ދޫވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެހެންނަމަވެސް ބުރަދަނުވުން ޖުރުމު ސަބަބަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

18. މިމައްސަލައިގައި ކުރީގެ އަމަލު ހިންގުމުގައި އަނދަރު އަދުލުގެ ދަށުން އޮތް ކަމަށް ބުނުމުން ގޮތުން ބަދަލު އަދި ގޮތް ސާފުކަން ދިނުމުގެ ގޮތުން އިސްލާމީ ދައުރާ ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތި ހުރި ކަމުގެ ނަތީޖާ ސާބިތުކުރެވިފައި ދަލީލު އެއްވެސް ހައްކެއް ހަރަކާތްތެރިވެފައިވާކަމެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދަލީލުތަކުން މަސްތުވާތަކެތީގެ ގުޅުން އޮތް ކަސްޓަޑީ ދަލީލުން ހަރަކާތްތެރިވެފައިވާ ކަމެވެ.

19. ދަލީލުތަކުގެ ފާހަގަކުރެވުން އަދުލުގެ އަމުރުގެ މައްސަލަ މަސްތުވާތަކެތި ޖިނާއީކަމުގެ ދަށުގައި ހުރިކަމުގެ ބިނާވެފައިވާ ގުޅުމެއް ނުވަތަ ދަލީލާ އަދި ގޮތް ބެލުމަށް ފާހަގަކުރެވުނު ގޮތަށް ކަނޑައެޅުމުގައި އެއް ބައެއް އެދިފައިވާ އަންނަނިވި ކަމަކީ ކިނބައި ހުރި އަށް ނުވަތަ ހުއްޓުން މަސްތުވާ ދަލީލު މައްސަލަ ބިނާކުރުމަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ދަލީލުވެސް ދަލީލުތަކުން.[14] ދަލީލުން ހަރަ ސާބިތުކުރުމުގައި މިފަދަ ސާބިތުކުރުމަށް 6 ސަބަބު ހަރަކާތްތެރިވާކަން ދަލީލާ ފާހަގަ ކުރެވިފައެވެ.[15] މައްސަލައިގައި ފުރުން މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުމާ ބެހޭގޮތުން ސާބިތުކުރުމަށް ބަލާނަމަ ދަލީލުގެ ގުޅުން އޮތް ކަސްޓަޑީ (ފުރިހަމަ 18-11) ސާބިތުކުރެވިފައިވާކަން ދަލީލާ ފުރިހަމަ ކަމެވެ. ސާބިތުކުރެވިފައިވާ މިހެން ފެންނަކަން ދެއްކުމަށް ކުރެވިފައި މިހެން ފެންނާތީ ބުރަދަނާއި ސާބިތުކުރަން ބޭރުން ނުވި ހަރަކާތްތެރިވާކަށް ބެލުމުގެ ނަޒަރުން އެކަށީގެނެވެ.

---

[14] ޝަރީޢަތް ބެލި ޖަލްސާ 1

[15] ޝަރީޢަތް ބެލި ދެވަނަ 2

20. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނެރުނު އިތުރު މިމައްސަލަ އޮތީ ޞަރީޙަށް ބެލުމުގެ މަޢުނާގޮތުގައި ކަން އެނގެއެވެ. މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކުން، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ދައުލަތުން ހަމަކަށަވަރުވެފައިވާކަން އެނގޭ މިފަދަގޮތުގައި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު**[16] ޤަޟިއްޔާގެ 15 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން "ދައުލަތުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖުތިހާދުކުރުމަށް ގޮތް ނިންމުމުގައި މަރުކަޒީ ވާޖިބުތަކެއް ނުވަތަ ކަމަކަށް ހުއްދަތަކެއް ނެތެވެ" މި ޤާނޫނީ އުޞޫލަކަށް ދެކެވެއެވެ.

21. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި، އަބަދުވެސް އަޙްމަދު ކުރިން ބަންދުކުރެވުން އަދި ޤާނޫނީ ބައިވެރިވެފައިވާ ކަމުގެ ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތް ނިންމަވާފައިވާ މައްސަލަ ދާއިރާއަކުން ޤާނޫނީ ބާރުތަކެއް ކަމަކަށް ނުދެކޭތީއެވެ، އަބަދުވެސް އަޙްމަދު ބަންދުން ދުއްވާލެވުނު ސިވިލްކޯޓު ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން ބަދަލު ކުރުމަކީ ނުކުރެވޭނެ ކަމެކެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

22. ސިވިލްކޯޓު ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު (24 ޖޫން 2023) އިން އަބަދުވެސް އަޙްމަދު ސަރުކާރުގެ ބަންދުން ދުއްވާލުމުގެ ކާރުހާނާ އަމުރަކީ ޝަރީޢަތް އަމުރެއް ކަމަށްވާތީ، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ބަދަލުކުރެވޭ ކުރަހަމައިނުވާ، އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަނެވޭ ކަމުގެ އަރުވާއި އަބަދުވެސް އަޙްމަދު ބަންދުވުމުގެ އަމުރު ދޫކުރަން ކުރެވޭ ސިވިލްކޯޓު ކޯޓުގެ މައްސަލަ އަނބުރާ ނިންމަވާ ފޮނުވައެވެ.

ފަނޑިޔާރުން މުއައްރަދު ނިޔާގެ ޚުލާޞާ

23. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރުން ފުރިހަމަ ފަނޑިޔާރުގެ ރައުޔަށް އަދުލުން ތާއީދުކުރައްވައެވެ.

---

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ޤަޟިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔު

24. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކާއި ދަލީލު ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(88,89-2023)/2023/09 ކޯޓު އަމުރު (24 ޖުލައި 2023) އަކީ ބާޠިލު އަމުރެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ސަރީނާ ނާސިރުއްދީނާ، އަޙްމަދު އަމީން ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް މިއަދު (31 އޮގަސްޓް 2023) އިން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅައިދިނުމަށް، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަލުން ބަންދުކުރުމާމެދު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަލުން ނިންމަވަން ކަނޑައަޅައި އަންގައި، ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ހައިކޯޓުގެ މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫން
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ